

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*
THE COMMUNITY PARTICIPATION IN SUB-DISTRICT QUALITY
SCHOOL MANAGEMENT UNDER SURIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

กัลยา สมปอง¹, นวรัตน์วดี ชินอัครวัฒน์², ทรงเดช สอนใจ³ และ พนา จินดาศรี⁴

Kanlaya Sompong¹, Nawaratwadee Chinacarawat², Songdet Sonjai³ and Pana Jindasri⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻⁴Surindra Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 66054010118@srru.ac.th

วันที่รับบทความ : 4 เมษายน 2568; วันแก้ไขบทความ 8 เมษายน 2568; วันตอบรับบทความ : 9 เมษายน 2568

Received 4 April 2025; Revised 8 April 2025; Accepted 9 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวน 45 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธาน

Citation:



* กัลยา สมปอง, นวรัตน์วดี ชินอัครวัฒน์, ทรงเดช สอนใจ และ พนา จินดาศรี. (2568). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2), 651-681.

Kanlaya Sompong, Nawaratwadee Chinacarawat, Songdet Sonjai and Pana Jindasri. (2025). The Community Participation In Sub-District Quality School Management Under Surin Primary Educational Service Area Office 3. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(2), 651-681.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้นำชุมชน ผู้แทนหน่วยงานราชการในชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการในชุมชน และผู้แทนผู้ปกครองในชุมชน รวมทั้งหมด 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า

1.1 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม และประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.2 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ได้แนวทางทั้งหมด จำนวน 6 ด้าน 22 แนวทาง

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ชุมชน, โรงเรียนคุณภาพ

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the current conditions of community participation in sub-district quality school. 2) to Develop guidelines of community participation in sub-district quality school and 3) to evaluate the guidelines of community participation in sub-district quality school. The sample group consisted of 45 sub-district quality school under Surin Primary Educational Service Area Office 3, selected using Taro Yamane's table. It consisted of the director of sub-district quality school, teacher representatives in the basic education committee, chairpersons of the basic education committee, parent representatives in the basic education committee, community leader representatives, government agencies representatives in the community, local business representatives in the community, and parent representatives in the community, totaling 360 people. The research tool was a component appropriateness assessment form, a questionnaire, a focus group discussion form and a appropriateness and feasibility assessment form of the guidelines. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows:

1. The current conditions of community participation in sub-district quality school management under Surin Primary Educational Service Area Office 3 showed that :

1.1 The components of community participation in sub-district quality school management consisted of 6 aspects 1) Participation in decision-making 2) Participation in planning 3) Participation in implementing plans 4) Participation in monitoring supervision and evaluation 5) Participation in accountability and 6) Participation in receiving benefits.

1.2 The current conditions of community participation in sub-district quality school management under Surin Primary Educational Service Area Office 3, overall and by aspect were at a high level.

2. The guidelines for community participation in sub-district quality school management under Surin Primary Educational Service Area Office 3 by focus group discussion, It was found that 6 aspects with a total of 22 guidelines.

3. The evaluation of the appropriateness and feasibility of the guidelines for community participation in sub-district quality school management under Surin Primary Educational Service Area Office 3, overall and by aspects were at the highest level of appropriateness and feasibility.

Keywords: Participation, Community, Quality School

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลง คือ คุณภาพคน การเตรียมพลเมือง ประชากร บุคลากร ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นบทบาทสำคัญของการศึกษา โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตวิเคราะห ์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวทันกับการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดนโยบายการศึกษาไทย ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2560 : 18)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และสังคมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ได้กำหนดแนวทางให้ทุกส่วนของสังคม คือ บุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษา และชุมชน โดยมีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการร่วมคิด ร่วมวางแผนร่วมเสนอแนะเมื่อมีการประชุม จนถึงการร่วมติดตามการประเมินผลการดำเนินงาน และร่วมระดมทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญของการบริหารจัดการศึกษา เพราะโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นที่โรงเรียน การบริหารจัดการงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักในความสำคัญ โดยมุ่งเน้น หลักการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วม จึงกำหนดนโยบายให้มีโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลขึ้น ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนดีศรีตำบล เพื่อดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในท้องถิ่นชนบทให้มีความพร้อมสามารถให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และเอื้อต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย และการศึกษาพิเศษ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกรักเป็นเจ้าของมีความเชื่อมั่นศรัทธา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบันโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่เน้นกิจกรรมด้านคุณธรรม และจิตสาธารณะ การบริหารจัดการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ซึ่งเป็นโครงการที่จะสร้างคุณภาพด้านการศึกษาให้กับประเทศ โดยมีเป้าหมายขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 : 9)

การบริหารจัดการโรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นโครงการที่จะสร้างคุณภาพด้านการศึกษาให้กับประเทศ โดยมีเป้าหมายขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขอนามัย ตลอดจนเป็นศูนย์รวมบริการการศึกษาแก่นักเรียน และชุมชนที่จะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างมี

คุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่นักเรียนในท้องถิ่นชนบท ส่งผลต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐและโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยคัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีความพร้อมเข้าร่วมการพัฒนา ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน การคมนาคมและการสื่อสารสะดวกมีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม ต่าง ๆ สามารถรองรับการเพิ่มจำนวนนักเรียนได้ในอนาคต รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและผ่านการพิจารณาคัดเลือกกลั่นกรองให้ความเห็นชอบผ่านกระบวนการประชาคม 3 ระดับ คือ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ตามลำดับ ซึ่งโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลจึงเปรียบเสมือนการได้รับโอกาส การยกย่องเชิดชูเกียรติยศและความรุ่งโรจน์ที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นหนึ่งในระดับตำบล มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษาตามนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ พร้อมกันนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงให้ความสำคัญกับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อจะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนบ้าน วัด รัฐ โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 38)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้รับมอบหมายนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาโครงการโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) ให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยเร่งดำเนินการโครงการให้เป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียม และครอบคลุมทุกพื้นที่ สร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน โดยมีจุดเน้นหลัก การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ทั้ง 3 ด้าน คือ โครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการศึกษา และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนโครงการ

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มี จำนวน 233 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลปี 2562 จำนวน 51 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนในบางพื้นที่การจัดการศึกษายังไม่มีคุณภาพ ขาดครูที่มีคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้องสมุดไม่เพียงพอ มีงบประมาณที่จำกัด และการมีส่วนร่วมของชุมชนน้อย เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น ระยะทาง การขาดความตระหนัก และอุปสรรคทางวัฒนธรรม ประกอบกับจำนวนประชากรหรือจำนวนของเด็กที่เกิดใหม่มีจำนวนลดลง พร้อมทั้งการเดินทางสะดวกขึ้น ผู้ปกครองจึงมีค่านิยมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในเมือง เพื่อที่จะได้รับคุณภาพการศึกษาและโอกาสที่ดี ทำให้นักเรียนในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลลดจำนวนลง ส่งผลให้เป้าหมายในการจัดการศึกษายังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นแนวคิดและวิธีการรูปแบบใหม่ที่ทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ มีความเชื่อมั่น ศรัทธาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำให้นักเรียนในท้องถิ่นชนบทได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2566 : 20-21)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาได้อีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. เพื่อประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

สุขตา แดงสุวรรณ (2558 : 12) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้อง และเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558 : 15) ได้สรุป ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่างๆ ใน การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่บัญญัติให้เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มี และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ ร่วมมือในการฝึกอาชีพ และสนับสนุนทรัพยากร เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับผู้เรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้ยังบัญญัติให้ประชาชนซึ่งมีภูมิปัญญาหรือประกอบอาชีพหรือธุรกิจในจังหวัดใด อาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะอุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดใกล้เคียงได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 6-9) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งเอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล มีความสำคัญต่อการจัด

การศึกษา การมีส่วนร่วมจึงนับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อให้ได้องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบกรอกข้อมูลด้วยตนเอง ประกอบด้วย ชื่อ สถานที่ทำงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และประเภทตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม

แนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 20) ดังนี้

- ค่าคะแนนระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าคะแนนระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- ค่าคะแนนระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าคะแนนระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าคะแนนระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวันและเวลาที่ขอรับแบบประเมินคืนทั้ง 5 ฉบับ

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการ

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 20) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีดังนี้

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 คือ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ใน 6 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน การมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่มจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อยื่นหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่ม รวมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้ศึกษาข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 ประกอบการสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ใน 6 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน การมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อนำไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในระยะที่ 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในรูปแบบของเทปบันทึกเสียง นำมาถอดคำพูด และบันทึกการสนทนากลุ่มที่มีการสังเกตพฤติกรรมการสนทนากลุ่มของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มด้วย

จัดระเบียบข้อมูลโดยใช้การนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ในรูปแบบเชิงมโนทัศน์ (concept) ที่มาจากการถกเถียงความคิดและหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องการ ตรงประเด็นตามกรอบแนวคิด

จัดระเบียบมโนทัศน์ (concept) เป็นหมวดหมู่ เพื่อจำแนกให้อยู่ในขอบเขตและครบถ้วนครอบคลุมประเด็นที่ระบุ

จัดทำแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีดังนี้
การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
เขต 3 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check
List) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประเภทตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยประเมินใน 6 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมี
ส่วนร่วมในการคิดวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน การมีส่วนร่วมในการ
กำกับ ติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด
ของ ลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด.
2560 : 20) ดังนี้

ค่าคะแนนระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 6 โรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 20) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.1 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และ

ประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 คน ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งหมด 6 ด้าน จำนวน 22 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 5 แนวทาง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน จำนวน 5 แนวทาง 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน จำนวน 3 แนวทาง 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 3 แนวทาง 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ จำนวน 3 แนวทาง และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 3 แนวทาง

3. ประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน มีประเด็นสำคัญสำหรับใช้ประเมินแนวทาง คือ ความเหมาะสมและความ

เป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

การประเมินความเหมาะสมของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในด้านความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สำหรับการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สามารถนำสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ยืนยันองค์ประกอบ ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) การมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ

6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งผลการประเมินองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบต่างมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล ไชยโคตร (2560 : 5-6) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด ตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณิดา อุทธา (2565 : 5) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ร่วมคิด 2) ร่วมวางแผน 3) ร่วมดำเนินงานตามแผน 4) ร่วมกำกับติดตามและประเมิน 5) ร่วมรับผลที่เกิดขึ้นเพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดความต้องการ วางแผน กำหนดนโยบาย จนถึงการเลือกวิธีดำเนินงานที่เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล ซึ่งช่วยให้เกิดการยอมรับและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2551 : 151) กล่าวว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้ความคิดและการกระทำในการศึกษา และวิเคราะห์ ปัญหาหรือโอกาส

กำหนดและประเมินทางเลือก เลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสม เพื่อจัดการกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการสำคัญ ในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม การตัดสินใจผิดพลาดอาจส่งผลกระทบในด้านลบ ต่อการดำเนินงาน และอาจจะนำมาซึ่งความล้มเหลวของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของรัถยานภิศ รัชตะวรรณ (2561 : 235) กล่าวว่า เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของนภัสสรณ์ ลานนาพันธุ์ (2565 : 5) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษา อำเภอเชียงของ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมพิจารณาและตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไรต์เอาท์ (Rideout. 1997 : 348) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน (School-based Management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ พบว่า ในบางพื้นที่การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและครูมีเพียงเล็กน้อย ควรมีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทการตัดสินใจมากขึ้นในการจัดการศึกษาผ่านสภาโรงเรียนและการปรับปรุงหลักสูตร

1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ตัดสินใจ และกำหนดแนวทางในอนาคต ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนกลยุทธ์ จัดสรรทรัพยากร และกำหนดผู้รับผิดชอบ โดยเน้นการสื่อสารแบบสองทางและการระดมความคิดจากทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980 : 213) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประชุม ให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงานโครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากร การดำเนินการล่วงหน้าของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับแนวคิดของเฉลิมพล จันดา (2560 : 47) กล่าวว่า การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้

งบประมาณ มากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะเป็นผู้ดูแลรักษาในการวางแผน และร่วมวางแผนกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยจากรูวรรณ เหนือราษฎร์ (2563 : 4) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบเชรา (Becerra, 2014 : 256) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชน พบว่า ผู้บริหารและชุมชนต้องร่วมมือและเข้าใจบทบาทของตนในการวางแผนทางการศึกษา รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมตัดสินใจ เพื่อลดความคาดหวังที่สูงเกินไป และทำให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ

1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด โดยร่วมมือกันและแบ่งปันความรับผิดชอบ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกัน และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของมนตรา ผลศรัทธา (2557 : 40) กล่าวว่า เป็นการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ ร่วมเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียน และสละเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตน์ (2563 : 201) กล่าวว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนที่วางไว้ โดยมีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิสา เพ็ญศรี (2563 : 3) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและบริหารจัดการโรงเรียน ทั้งการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้าง

ความรู้สึกเป็นเจ้าของของกิจกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์นส์ (Barnes, 2015 : 6) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีบทบาทในการเรียนการสอนและกิจกรรมของโรงเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยโรงเรียนควรตระหนักถึงความคาดหวังทางการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ช่วยระบุปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงรับฟังความคิดเห็นและความคาดหวังของชุมชน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2556 : 9) กล่าวว่า การติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรอยู่เสมอมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานขององค์กร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร และหากพบปัญหา ท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงและมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของสำราญทองมี (2560 : 29) กล่าวว่า เป็นร่วมคิด วิเคราะห์ ถึงการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ รวมทั้งการทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และข้อมูลที่ได้จากการประเมินนำไปสู่การพัฒนา หรือปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ปู่กอง (2565 : 5) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และชุมชนยังให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฮามิดัน (Hamidun, 2021 : 17-24) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ

ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ 04 แมงกาเลวา (Manggalewa) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนต้องอาศัยการประสานงาน การควบคุม และการสนับสนุน โดยควรส่งเสริมความสัมพันธ์และการสื่อสารแบบเปิดกว้างระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

1.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลโครงการที่ส่งผลต่อตนเอง ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมรับผิดชอบทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2560 : 23) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของประภาพร มากเจริญ (2562 : 39) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ประชาชนมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจไปแล้ว สอดคล้องกับแนวคิดของรีด เอ็ม เอส (Reed, M. S. 2018 : 61) กล่าวว่า เป็นกระบวนการความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อภาระการกระทำ และผลลัพธ์ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต และสิ่งแวดล้อมของพวกเขา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฮาคิม (Hakim, 2022 : 329-334) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การควบคุมบทบาทในการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมมือและให้คำปรึกษาในการดำเนินการด้านการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ควรให้ชุมชนมีบทบาทในการควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษา โดยยึดหลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

1.2.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนากิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ สังคม และคุณภาพชีวิต รวมถึงความภาคภูมิใจในความสำเร็จของกิจกรรม มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงเพื่อ

สร้างความสมดุลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐธินิชา หมั่นหนู (2555 : 50) กล่าวว่า เป็นการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับจากทรัพยากรในท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุ ด้านจิตใจ และตัวเงิน เพื่อเป็นส่วนกระตุ้นให้ กิจกรรมการในท้องถิ่นต่อไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาติด และคณะ (Shadid and et al, 1982 : 358) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการได้รับ ประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของ โครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อตัวบุคคลและสังคมด้วย สอดคล้องกับแนวคิด เมอร์ริล และคณะ (Merrill and et al. 1989 : 9) กล่าวว่า เป็นการที่บุคคลจะเข้ามีส่วนร่วม มากน้อยเพียงใด หากแบ่งตามการได้รับผลประโยชน์ จากการมีส่วนร่วมจะทำให้เข้าใจถึงระดับ การมีส่วนร่วมในบางมิติได้ดีขึ้น คือ การเข้ามามีส่วนร่วมตามประโยชน์ที่ตนจะได้รับอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไซยาน (Ziyan, 2021 : 160-166) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปกครองโรงเรียน : ภาวะยากลำบากและแนวทางแก้ไข พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียน แต่ยังมีข้อจำกัดด้าน กฎหมาย ระบบ และกลไกการมีส่วนร่วม ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาให้สมบูรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

2. พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำ ตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน จำนวน 22 แนวทาง ซึ่งได้มาจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อจัดทำแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โรงเรียนคุณภาพประจำ ตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกด้านในการบริหารโรงเรียน ดังนี้ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจและวางแผน โดยจัดให้มีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสำรวจความต้องการของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนและกำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยให้ชุมชนร่วมดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพร้อมทั้งติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและรับผลประโยชน์ ซึ่งผ่านการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การดูแลสิ่งที่พัฒนาขึ้นมา และการใช้โรงเรียนเป็น

ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและพัฒนาโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ธิดา โสภา (2560 : 5) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า โรงเรียนและชุมชนควรร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาโดยจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม วางแผนงบประมาณ และสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรร่วมกันระบุและแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของสรายุทธ ธานีพูน (2566 : 4-5) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ กำหนดทิศทางการศึกษา จัดสรรบุคลากรที่เหมาะสม สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม วิเคราะห์ปัญหา และปรับปรุงบริบทของโรงเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมการติดตามและประเมินผลร่วมกับชุมชน เพื่อให้มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน และสร้างความภาคภูมิใจร่วมกันผ่านการระดมทุน กิจกรรมศิษย์เก่า เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอริฟุล (Ariful. 2014 : 110) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนมัธยม พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมผ่านการจัดประชุม และการใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อีเมล หรือออนไลน์ ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน และสามารถพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. ประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 30 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาพร้อมให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานท้องถิ่น อีกทั้งโรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของประชา แสนเย็น (2558 : 4-5) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบ

มีส่วนร่วมของชุมชนมีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนมีความเหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อม ตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานและผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถดำเนินการตามขั้นตอนและกิจกรรมที่กำหนดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยปานระพี มหาสารโร (2563 : 5-6) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบริติชติงแฮม (Brittingham, 1998 : 1406) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัวและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ทั้งในด้านสังคม อารมณ์ และการพัฒนาทางวิชาการของเด็ก การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชนจึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ได้แนวทางทั้งหมด

จำนวน 6 ด้าน 22 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนวคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดประชุมเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทเป็นที่ปรึกษา วิทยากร และผู้จัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อร่วมพัฒนาโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมระดมสมอง ใช้แบบสอบถามประเมินความสำคัญและคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสม มีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมวางแผนกลยุทธ์ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง รวมถึงเปิดช่องทางออนไลน์เพื่อให้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและสื่อสารกับโรงเรียนได้ตลอดเวลา

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการลงมือทำกิจกรรมหรือโครงการด้วยกัน ซึ่งแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญ และจัดตั้งคณะกรรมการทำงานซึ่งเป็นตัวแทนจากโรงเรียนและชุมชน เพื่อติดตามและปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น เช่น กล่องรับข้อเสนอแนะหรือแบบสอบถาม เพื่อปรับแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้า เสนอแนวทางการพัฒนา และใช้แบบสอบถามหรือใช้ช่องทางออนไลน์ให้ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนร่วมประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการ พร้อมทั้งเผยแพร่รายงานผลการประเมินในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น อินโฟกราฟิกหรือวิดีโอ เพื่อให้ชุมชนรับรู้และมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน

รวมทั้งมอบบทบาทให้ชุมชนและหน่วยงานในชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมดูแล และรักษาสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อความยั่งยืน พร้อมทั้งจัดงานสานสัมพันธ์ มอบเกียรติบัตรหรือรางวัล เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับชุมชนที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมหรือโครงการอย่างโดดเด่น

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และทักษะอาชีพให้แก่นักเรียน เปิดพื้นที่ในโรงเรียนให้ชุมชนจัดกิจกรรม เช่น ตลาดชุมชน ศูนย์กลางการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยเพิ่มรายได้ และจัดกิจกรรมระดมทุน เช่น ผ้าป่าศิษย์เก่า หรือการแข่งขันกีฬา โดยให้รายได้บางส่วนกลับไปสู่ชุมชนผ่านการพัฒนาโครงการต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อจะได้นวัตกรรมที่เป็นรูปแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ซึ่งจะเป็ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จันทร์ธิดา โสภา. (2560). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จารุวรรณ เนื่องราษฎร์. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. ใน งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐธิดา หมื่นหนู. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา เทศบาลตำบลทะเลน้อย และเทศบาลตำบลพนาตุง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมป์ฟอร์ด.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นภัสสรณ์ ลานนาพันธ์. (2565). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษา อำเภอเชียงของ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประชา แสนเย็น. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. ใน วิทยานิพนธ์ปริญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประมวล ไชยโคตร. (2560). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปานระพี มหาสารโร. (2563). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พรรณิดา อุทธา. (2565). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มนตรา ผลศรีธธา. (2557). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). *การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง (อัดสำเนา).
- รศ.ยานภิศ รัชตะวรรณ. (2561). กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 231-238.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560.” (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-94.
- วันชัย ปู่กอง. (2565). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. ใน *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2551). *การบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สรายุทธ ธาณีพูน. (2566). แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (2566). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.
- สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุน การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), 78.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: ผู้พิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำราญ ทองมี. (2560). การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุทธิษา เพ็ญศรี. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Ariful, H.K. (2 0 1 4). *Parental Involvement in the Secondary Schools in Bangladesh: Challenges and a Way Forward Master's Thesis Malaysia*. Monash University.
- Barnes, R.A. (2 0 1 5). *African American parents involvement in their children,schooling*. Dissertation Abstracts International.
- Becerra, G.V. (2 0 1 4). *Role perceptions of administrators and community representatives in participatory decision making*. Dissertation Abstracts International.
- Brittingham, B.M. (1998, August). Community attitudes toward education and levels of participation in school affairs. *Dissertation Abstracts International*, 49, 1406.

- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). *Participation place in rural development : Seeking clarity through specificity world development*. New York: Cornell University.
- Hakim, L. (2022). “Controlling role in collaborative and consultative community participation in education implementation of primary school. *Al-Ishlah : Jurnal Pendidikan*, 14(1), 329-334.
- Hamidun, E. (2021). Community participation management in education at public elementary school 04 Manggalewa.” Tarbawi. *Jurnal Kellmuan Manajemen Pendidikan*, 7(1), 17-24.
- Merrill, K and et al. (1989). The Technology Triangle : Linking Farmers. *Techonogy Transfer Agents and Agricultural Researchers*, 29(7), 415-417.
- Shadid, W. and et al. (1982). *Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the Poor in Development*. Leiden: University of Leiden.
- Ziyan, Li. (2021, September). Parents' participation in school governance: dilemma and solution. *International Journal of Education and Management*, 6(3), 160-166.